

Inserati se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedijca na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto	15 gl. — kr
Za pol leta	8 " — "
Za četrt leta	4 " — "
Za en mesec	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto	13 gl. — kr
Za pol leta	6 " 50 "
Za četrt leta	3 " 30 "
Za en mesec	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvenmi nedelje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Deželni zbor kranjski.

Deveta seja 9. oktobra.

Dnevni red je dolga vrsta poročil raznih odsekov, največ ustnih, volilne reforme ni na njem. Po prebranju zapisnika in ko so se izročile nekatere peticije dotičnim odsekom, pride na vrsto poročilo finančnega odseka o računskem sklepu norišno-stavbenega zaklada za l. 1882 in dotični predlog manjšine, o čemer govorijo dr. Bleiweis, dr. Poklukar, dr. Schrey in Murnik, potem se sprejme; ravno tako poročilo finančnega odseka o proračunu zemljiško-odveznega zaklada za l. 1884 in poročilo finančnega odseka o deželnih hiralničnih ustanovah. Dr. Poklukar poroča v imenu gospodarskega odseka o tem, da bi zavarovalne družbe zoper ogenj pripomogle k stroškom za požarne namene; sklone se, da deželni odbor to reč še dalje pozveduje. „Glasbena Matica“ dobi podpore 500 gl., soba v „redu“ pa se ji ne dovoli zavoljo prepičlega prostora.

Potem se rešijo prošnje čipkarske šole v Gorjah za podporo, Karoline Hočvar za pokojnino in Ane Adamičeve za miloščino.

Gospodarski odsek poroča o prošnjah: občine Trzin zaradi vravnave potoka Pešate in občin Prem, Smerje Čelje i. dr. za preuredbo nekaterih paragrafov občinskega reda, kar oboje se reši ob kratkem.

Okrajni cestni odbor krški prosi uvrštenja krško-kostanjeviške okrajne ceste med državne ceste, oziroma za podporo; prošnjo prav toplo podpira poslanec gosp. Pfeifer v daljem govoru, katerega bomo vsega natisnili. Sklene se prošnjo vladi toplo priporočiti.

Posestniki iz vasi Račne, Slivnice in Št. Jurja pod Ljubljano prosijo, da bi se vravnal potok Šica, ki vsako leto po večkrat izstopa in jim dela veliko škodo; dr. Poklukar v imenu gospodarskega odseka nasvetuje, da se prošnja

oddá vladi, ki naj za to silno potrebno in nujno delo dá državne podpore. Dr. Bleiweis podpira v nadrobnejši razpravi ta predlog, ki se tudi sprejme.

Ribiči iz krakovskega in trnovskega predmestja v Ljubljani prosijo podpore, da bi nakupili rakov za novo zarejo, ker so jim po vseh vodah poginili; sklone se, deželnemu odboru naročiti, naj pozvé, če bi se zasejani raki že obdržali živi in če je to, dati za nakup 50 gold.; drugače naj se pa obrnejo za državno podporo do vlade.

Poslanec Detela poroča o proračunu zaklada posilne delalnice, ki se odobri; poslanec Robič pa o nekaterih točkah letnega poročila odborovega, ki se vzemó na znanje z dotičnimi nasveti ali resolucijami; zadevajo zasebne in podporne zadeve deželnih uradnikov in služabnikov.

Več učiteljev prosi opravičnih priklad, nekaj iz notranjskih okrajev pa za primerne draginske priklade; prošnje pa se ne uslišijo, ker ima dotični šolski zaklad premalo zaloge.

Občini Jesenice na Gorenjskem se dovoli za popraviljanje šole 500 gold. za l. 1884, občini Velike Poljane 1000 gold. za zidanje šole, občini Dobliče za ravno ta hramen 2500 gold. Prošnja neke ženske za odpis norišničnih oskrbovalnih stroškov se vrne odseku nazaj. Slednjič se pritrdi prošnji gosp. M. Ranta, učitelja na Premu, da bi se na slapski šoli tudi prihodnje leto še nadaljevalo podučevanje ljudskih učiteljev v kmetijstvu.

S tem je seje konec.

Novo oznanilo.

XIII.

Socijalistična država.

Kako pa vse zadnjič navedene zahteve izpolniti? to je vprašanje, ki beli glave socija-

listom. Da se namreč vse to vresniči, treba ovreči ves obstoječi red ter na njegovih razvalinah postaviti čisto novega. Liberalni kapitalizem treba je vreči, še le potem je mogoče zahteve tudi izpolniti. In to je pa ravno največja težava, ker kapitalizem ima skoro povsod neomejeno oblast; tacega nasprotnika pa se iznebiti ni ravno lahka stvar. Toda kakor je kapitalizem s pomočjo držav tako mogočen postal, tako po vsi pravici tudi socijalisti sklepajo, da brez države tudi oni ne opravijo ničesar, ker le državi pristoji moč vvesti v življenje tako bistvene spremembe v socialnem redu.

Države treba toraj socijalistom za-se pridobiti. Odtod si lahko razlagamo njih živahno kretanje in gibanje v političnem življenji: shod vrsti se za shodom, govornik nastopa za govornikom in prvi skuša drugega prekositi z zgovernostjo v navdušenji itd., glavni namen pri tem jim je socijalistične ideje vedno bolj širiti med različne sloje v družbi človeški.

In res, da se izvrše tako velike zahteve, treba tudi silne moči, katero v sebi hrani edino država. Vse zasebno imetje se spremeni v skupno imetje, toda brez skupnega posestnika imetje obstati ne more, kajti natorno je, da, kjer je posestvo, je tudi posestnik. Država tudi je posestnica vsega imetja. — Ako dalje socijalisti odstranijo zasebno izdelovanje in na njegovo mesto vvedejo skupno, združeno, pri tem treba vrhovnega nadzornika in voditelja in to more zopet edino le država biti. Ravno tako mora tudi država vzeti v roke skrb za prosto delo po zadrugah, ki naj nadomestuje dozdanje delo za plačo. Kajti delavce treba razvrstiti, vrediti, jim delo odkazati, plačilo po zaslugi deliti itd. Za vse to pa, da se obvaruje človeška družba nesrečnega tekmovanja, treba enega gospodarja, in kdo bi iz tega mesta odstavil državo? — Kake pravice in

Listek.

Strašen potres v indijskem arhipelu sundaskih otokov.

Nesreča letos kar čisto nič ne praznuje, temveč vedno iz jednega kraja v drugem dirja. Na Dunaji so bili, ni še davno tega, petkrat veliki požari v enem tednu in škoda je velika. Pri Berolinu povozili so na železnici blizo 40 ljudi. Velik in hud potres na otoku Ischiji je pokončal cveteča mesta in na tisoče ljudi. Kamor se li oko ozre, povsod nesreča čez nesrečo in vsaka druga hujša od prve! Vse to pa še ni nič proti velikanskemu potresu, ki je bil pred nekaj tedni v gosti obljudeni sundaskih otokih, kjer je največ ognjenikov nakopičenih. Omenili smo sicer to, pa le o kratkem; marsikdo je pa že popraševal po natančnejšem opisu; tedaj nate ga!

V soboto 25. avgusta t. l., so se šestnajstim ognjenikom žrela h krati odprla, in ogenj, pepel in kamenje jelo je padati na zemljo, da je včasih kar solnce otemnelo. Pa tudi podmorske ognjenike zbudil je silni potres, da so jeli ogenj izmetavati. Morje jelo je vršati, kuhati, vreti in kipeti; najhujši je pa bil trenutek, ko se je razbeljeno kamenje vsipati začelo. Ljudje so vsi zbegani sem ter tja tekali, toda zastoj, nikjer ni bilo rešitve. Bilo je prav, kakor se od sodnjega dne bere. Vsa narava bila je v divjem prevratu. Na sto in sto ljudi pobilo je razbeljeno kamnje, ki so ga ognjeniki izmetavali. Mesta Čeribon, Birtinzong, Samarang, Jogjakerta, Surabaya so pogorela in se razsula. Še hujše bilo je pa drugi dan v nedeljo. Vroč pepel padal je celi dan tako gosto in debelo, da je prava nočna tema nastala, katero so silni plameni, ki so iz razpokane zemlje strašansko švigali, grozovito razsvetljevali.

Strašen je bil pogled na razburjeno morje, ki je vsak trenutek ves otok pogoltniti hotelo. Vedno više in više spenjali so se vrel peneči valovi in naposled dvigne se za stolp visok tok in se po otoku razgrne! Ko bi trenil, so poplavalili in neusmiljeno za seboj v morje potegnili ti vroči valovi tri mesta, kakih 50 vasi z vsemi prebivalci, živino in drugim blagom. Batavijsko predmestje s 25.000 prebivalci, večinoma Kitajci; mesto Anjer, kjer je bilo nad 800 Evropejcev naseljenih; Bamtam s 1500 prebivalci in druga neimenovana sela z več kakor 30.000 prebivalci zginila so v divjih valovih. Ob jednem se je pa po suhem goreča lava vlila ter kakor peklenska kača povsod ognjen sled za seboj puščala in mesto Samarang s 1800 prebivalci podsula. V ponedeljek jela se je po cele ure zemlja tresti; bliskalo se je in gromelo je nezasišano. Ponoči videli so ognjen oblak, ki se je vedno razširjal in po gorah raztezal;

kake dolžnosti naj toraj ima socialistična država?

Ker v socialistični državi ni posameznih gospodarstev, vodi, nadzoruje, prireja in določuje vse država. Ona ima priskrbeti dovolj sredstev in tvarine za izdelovanje. Vse tovarne, stroje, orodje in druge priprave potrebne za delo ima država priskrbeti. Delo mora povsod nadzorovati in voditi po zakonih, ki se ji najbolj primerni zdé. Sploh kar so pri liberalnem kapitalizmu gospodarji tovarn, to je tukaj država. Delo določuje in posameznim delavcem oddeljuje tudi država, ki mora skrbeti, da se zadosti telesnim in duševnim potrebam podložnih; ozira naj se pri tem, za katero delo je kdo bolj sposoben in zmožen in za tisto naj ga odloči. Vendar pa je treba pri tem državi paziti, da po potrebi tudi delo posameznim spreminja. Ker namreč od dela posameznih ne bode imela nikakega svojega dobička, treba gledati, da ima delavec do dela samega veselje, da bode delal zaradi dela; zato pa je najboljši pripomoček, da človek opravlja raznovrstna dela, za katera je sposoben, ker s tem se toliko ne utruji in se mu delo ne omrzi.

Ker toraj za vse država skrbi in tudi ona vse nadzoruje in vodi, je toraj tudi vse premoženje njeno. Vse imetje, ves dobiček, ki ga dobijo od dela, je državna last, in država posameznim razdeljuje deleže po svoji previdnosti. Kako naj toraj država gospodari s tem skupnim premoženjem?

Najprej mora plačati vse stroške za surovo robo in za sredstva, s katerimi se izdeluje, kajti brez orodja, brez strojev, brez tovarn, brez zgradb, kjer se gojijo vednost in umetnost, si dobro vrejenega dela niti misliti ne moremo. — S tem skupnim dobičkom izplačuje država vsem svojim vradnikom, ki so potrebni, da vodijo in nadzorujejo različna dela, bodejo naj duhovna ali telesna. S tem premoženjem mora tudi skrbeti za bolne in onemogle. — Kar po vseh teh odbitih stroških še ostane, to je čisti dobiček, in ta pripada delavcem, toda ne v enakih delih, marveč po zaslugah; pri tem seveda treba gledati, koliko in kaj da kdo dela. Kar po tem potu dobi, to je njegova last; s tem lahko gospodari po svoji volji, edino podedovati za njim nikdo ne more, ker kar komu po smrti ostane, dobi zopet država; to je po teh načelih potrebno, ker sicer bi polagoma zopet nastalo zasebno premoženje.

Na ta način je določena razmera med državo in podložnimi. Tako se uniči neznosno gospodarstvo, s katerim osrečuje liberalni kapi-

talizem nesrečna ljudstva. Sramotno delo za plačo odpade, kajti vsak dela za vse in pri tem ni od posameznih odvisen, edino državi je on odgovoren za svoje delo. Tu ni več premoženja, ki bi komu pripadlo brez dela. Kdor bolj in bolje dela, si tudi več pridobi. Tako so si vsi podložni v državi enaki: razloček med posameznimi stanovi jenja, prepad med imovitimi in ubogimi se zasuje in napovedani zlati časi so napočili. In da je mera veselja in sreče popolna, se seveda mora odstraniti zakon, ki je pogoj in vir družinam, ker posamezne družine s svojimi pravicami in dolžnostmi v socialistično veliko, državno družino ne spadajo. Zakon naj se umakne „svobodni ljubezni“! In otroci iz teh svobodnih zvez naj se oddajajo v javne državne vzgojilnice, kjer naj se vzgojujejo za državne namene.

Res krasne sanjarije, ki napolnjujejo glave socialistom po noči in po dnevi. Bila bi res to po njih mnenji prava nebesa brez težav in nezgod, le škoda, da pameten človek kaj takega ne more pričakovati „v tej solzni dolini“, kjer stalne sreče uživati nikomur med človeškimi otroci ni dovoljeno.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. oktobra.

Avstrijske dežele.

Deželni zbor tržaški je bil svečano otvorjen. Deželni glavar Bazzoni je predstavil zastopovalca vlade pl. Rinaldinina, zbor je zaklical trikrat „evviva“ presvitlemu cesarju. Deželni glavar je govoril potem o nalogu, katerega ima izvršiti deželni zbor, ki je ob enem mestni zbor. Omeni, da se je kupčijsko brodogradnjo pretvorilo in Trstu odide marsikak zaslužek, tudi mestu škoduje, ko mora tekmovali z bližnjimi pristanišči, ki so mimo Trsta veliko na boljem. Jenjati ima tudi svobodna luka, ki je Trst povzdignila. V občinskem svetu se je vse zgodilo, da se odvrne vse posledice teh okoliščin, in vlada se je naprosila, da potrebno vkrene. Dalje omenja še napeljevanje vode v Trst in našteva, kar bode nasvetoval deželni odbor, da se namreč vravna deželni šolski zavod, da bodo zavarovalna društva pripomogla k ognjebrambi in da se sprejme resolucija zaradi razširjenja morske pravice. — Govoril je potem še vladni zastopovalec, ki je izrekel pričakovanje, da bode delovanje zbora koristno in plodonosno, vojeno po rodoljubji, kakor se pričakuje od zvestih državljanov. On obeta vladne pripomoči, kar bode deželni zbor sklenil na korist dežele. Konečno pozdravlja deželni zbor v imenu vlade in prosi za-se prijaznosti. Deželni glavar se mu zahvali in seja je bila s tem končana.

Iz deželnega zbora koroškega.

Denarstveni odbor je poročal o vravnavi reke Zile in o delih, katere je bilo potreba izpeljati zaradi povodenj, vse skupaj je stalo 282.000 gold. Poročevalec Nagel je priznal, da je le s pomočjo države, državnega zastopa in presvitlega cesarja mogoče bilo ta dela speljati tako, da bode nekaj dovršenega že konec oktobra t. l., nekaj pa do konec aprila 1884. (Živahno odobrenje.) Deželni odbor se pooblašča, da sme kupiti zemljišče okoli vojvodinega stola, da se ohrani ta zgodovinski spomenik. Začne se potem debata o načrtu postave zaradi jezov pri Dravi in pri gorskih potokih. Poročevalec Luggin nasvetuje v imenu večine odbora, da ima dati dežela 4 petnajstine in mejaši 2 petnajstini stroškov. Poročevalec manjšine dr. Rainer nasvetuje za deželo in mejaše po 3 petnajstine, ako se njegov načrt zavrže, hoče v tretjem branji glasovati zoper postavu. Pri glasovanju po imenih se sprejme nasvet večine s 16 zoper 15 glasov. Debata se ima jutro nadaljevati.

Iz deželnega zbora gorenje-avstrijskega. Danes se je obravnavalo o načrtu postave za posredovalne vradnije (Vermittelungsämter). Odbor ni nasvetoval specialne debate, vendar se je levica posvetovala o tem načrtu na podlagi vradne predloge, a ni se ravnala po načelu, ki je bilo v ti podlagi, izraženo, da se nima na stranke kaj vplivati. C. k. namestnik in prisvetnik vlade, svetovalec deželne sodnije, baron Kravs sta se poganjala za vladno predlogo, vendar so privzeli v ta načrt paragrafe, ki se ne vjemajo z vladno predlogo. Bodoča seja bode jutro.

Iz deželnega zbora galijskega. Staromiejski zahteva, da imajo zavarovalna društva, katerim je podlaga vzajemnost, prednost, kar se tiče pristojbin, memo onih društev, ki so na akcijah. Grof Adalbert Dziedusicki nasvetuje, da ostane v predstevu tisti znesek, ki se je l. l. postavil v predstev za ohranjenje stavbenih spominkov staro-rusinske stolice v Haliču. Grof Henrik Vodziecki nasvetuje, vlada naj se pozivlje, da dovoli pri okrajnih posojilnicah po selih več obresti nego so pri hranilnici v glavnem mestu dovoljene, ker po selih so drugačne razmere, a posojilnice tam so vendar le na korist prebivalstva. Skalkovski vtemeljuje predlog, da se omeji število virilnih glasov, ki so nastali zaradi razprodaje zemljišč v deželno knjigo vpisanih, in pravi, da je v nekterih krajih zaradi razkosovanja takih zemljišč 40, 50 do 120 takih virilnih glasov prirastlo. — Za virilni glas je treba, da se določi davek, pod to svoto ni virilnega glasu. Za učence na krakovski kliniki (ranozdravniški šoli), katero vodi profesor Mukulic, se privoli ustanovost 500 gold. — Mestu Biali se privoli pasji davek. — Dežela prevzame poročstvo za onih 34.000 gold., katere je državni zaklad posodil brez obresti posameznim občinam v nujni sili. Razrešijo se potem peticije. Konečno se ministru Ziemiakovskemu dovoli odpust do konca sesije.

zemlja se je razkrehnila, in razbeljene skale jele so iz novega na zemljo padati. Ljudje so vsi mislili, da je res sodnji dan. V gručah stali so po trgih skupaj; za zdrobljene in potrte mrliče se nikdo še zmenil ni, in ni ga bilo, da bi bil solzo za njimi potočil! Stok in jok umirajočih presegal je vsako domišljijo in vendar ni ga bilo usmiljenega srca zanj. Vse je bilo zbegano kakor okamnjeno in na konec pripravljeno.

Tako je minula noč od ponedeljka do torka in čez dolgo časa jel se je zopet enkrat dan delati. Oblak se je dvignil, in pepel tudi ni več padal. Ognjeniki so sicer še ogenj in lavo bljevali, kamenja pa niso več izmetavali, in sedaj se le je ljudem nekaj odleglo, da so se saj okoli ozreti upali. Pa kakošna prememba? Zelenja in bogatih zemeljskih pridelkov ni bilo nikjer več videti. Povsod je ležalo za čevljev na debelo sivega pepela in otoka ni bilo več

poznati, bila je kamnitna in pepelna puščava. Kjer se je poprej 65 milj dolgo pogorje Kandang raztegalo, šumelo je sedaj morje. Otoka Krakatoo se svojimi nad 2000 čevljev visokimi ognjeniki ni več, pogreznil se je; ravno tako je zgnilo vseh 16 svetilnikov, ki so po noči cesto po morju kazali, mesto njih dvigalo se je počasi štirinajst novih ognjenikov iz vedno še vrelega morja; cel prizor završil se je vredno s tem, da se je ognjenik Mahameru razpočil v 7 novih ognjenikov, ki so vsi svoja žrela odprli ter se skušajo, kateri bo več ognja nabruhal. Popoldne pogreznilo se je še nekaj otokov v morje in potem je saj nekoliko mirno postalo, dasiravno so ognjeniki do sedaj še v popolni delavnosti. Ogenj, voda, zrak in zemlja združili so se, da razdenejo o malo časa, kar si je človek s trudom v stoletji napravil. Le treh dni je bilo potreba, da se je na stotisoče ljudi deloma v morji, deloma v lavi, deloma pod razvali-

nami razpadajočih mest pokončalo. Ob morji leži na tisoče grdo razmesarjenih teles; morje neštevilno mnogo mrtvih rib in drugih pomorskih živali izmetuje, med tem, ko reke iz notranjih pokrajin človeška trupla, mrtve tigre, nosoroge, kače in druge živali donasajo. Zrak je pa tako okužen, da se popisati ne dá in Bog vé, kakošni bodo še nasledki!

Pri vsem tem je pa težko, skoraj nemogoče, nesrečnim na pomoč hiteti. Vsled popolnega podmorskega prevrata postalo je brodarstvo nevarno, in na milje daleč je morje z lavo in lahkim kamenjem več čevljev na debelo pokrito in naravnost nemogoče je skozi to skorjo prodreti. Lepi otok Java je vsled strašnega dogodka na leta in leta gospodarsko vničen. Mnogo jih je, ki so zgubili družino, drugi so prišli ob vse blago, in zguba holandskih trgovinskih hiš presega pa milijone — je skoraj neizreklija.

V Zagrebu bilo je 8. oktobra v Grun-
duličevi ulici zopet vse živo. „Agrar-
er Ztg.“ je po brzopletni pomoti raztrosila vest, da se
bodo grbi snemali, na kar je na stotine ljud-
stva skupaj pridrlo, ki so precej glasno govo-
rili, da so jih morali vojaki z nasajenimi bo-
dali razganjati. Iz Zagorja se vojaki povrnejo
domov in sicer jeden batalijon Kuhnovec v
Ljubljano in jeden batalijon Dahlenovih pa v
Celovec.

„Jedro hrvaškega vprašanja,“ kakor
so ga narodni hrvaški poslanci stavili, rešilo
se bo popolnoma povoljno in v sledečih točkah
obstoji: 1. Grbi z madjarskimi napisi bodo se
odstranili. 2. V zadostenje drugače žaljenih
zakonov sestavile se bodo regnikolarne depu-
tacije. 3. Pomanjkljivosti in napake pri pobir-
anju davkov preiskovale se bodo po posebni
komisiji, in 4. ustavne razmere se bodo v naj-
skrajnem času povrnila, ako hrvaški narod ne
bo iz novega po kaki nezmisljeni nerednosti
očitno pokazal, da je kraljevi komisar še po-
treben. To seveda tistim ne bo všeč, ki so v
hrvaških neredih sredstvo zagledali, s katerim
bi se cela monarhija iz tečajev dvigniti dala,
in ljudje te vrste bodo tudi še nadalje za-
bavljali in hujskali, kakor do sedaj, da, tudi
je mogoče, da se bo razdraženo ljudstvo še
bolj razdražilo, toda narodna stranka se nika-
kor ne sme dati zapeljati, da bi meje zmer-
nosti in hladnokrvne treznosti prestopila. Ako
se bode ona v tem smislu dalje pomikala,
bode vsak trenutek lahko odgovor dajala od
svojega postopanja Bogu in ljudem.“ Tako
piše Miškatič o stališču in dejanju hrvaške
narodne stranke v „Agrar-er Ztg.“.

Iz Segedina, 8. oktobra. O prihodu
presvitlega cesarja bode tudi prišel metropolit
Miron Roman. Po sedanjih oglasih bode pri
svečanosti zastopanih 11 mest, 7 komitatov,
16 škofij in mnogo korporacij. Navzoči bodo:
4 nadškofje, 12 škofov, 10 velikih županov, 7
namestnih županov, mnogo članov plemstva,
učenjakov in umetnikov in državnega zbora.
Svitli cesar pojdejo 16. t. m. v Asotholom,
da tam pogledajo gozdnarstvo in ljudsko šolo.
S posebnim vlakom se bodo peljali tje do ču-
vajnice št. 110 in potem z vozom k gozdnar-
ski šoli. Od tod se povrnejo svitli cesar nazaj
in vstopijo na železnico pri čuvajnici št. 114.

Vnanje države.

Sv. Očetu se je 7. oktobra, t. j. na
nedeljo sv. rožnega venca 8000 ljudi posvet-
nega stanu in laške narodnosti poklonilo, ki
so papeža z veliko navdušnostjo pozdravili.
Papež so djali: „Božja pot svetovnih ljudi
ono duhovnov od 26. septembra le popolnuje
in jasno kaže, da boljši del laške narodnosti
za duhovni hodi.“ Nadalje se sv. oče sè ža-
lostjo spominjajo 20. septembra 1870 leta, ko
se je rimsko mesto sv. stolu vzelo in se je
letos ob priliki proslavljenja tega dne ravno v
Rimu povdarjalo in to brez vse kazni, da je
katolicizem Italiji nevaren in da se mora od-
praviti, ako hoče Italija življenja zmožna po-
stati. Ako bi se to ostudno početje brezver-
cem res posrečilo, zadele bi Italijo neizmerne
stiske in nadloge. Konečno jih sv. oče še
opominjajo, naj se javno prave katoličane ka-
žejo in kolikor mogoče sv. vero razširjajo,
sami pa (sv. oče), da se ne morejo poprej
prostega čutiti, kakor še le tedaj, ko se jim
bodo vse pravice povrnila.

Grški kralj s kraljico došel je 8.
t. m. iz Hanovra v Prago. Ob 7. uri zjutraj
po enournem odmeru peljala sta se dalje na
Dunaj.

„Politische Fragmente“ od 8. oktobra
prestavili so **ruskega poslanika** na bol-
garskem dvoru g. Jonina brez njegove vednosti
v Beligrad, ter njemu zasluge pripisujejo, da
je bil on tisti korenjak, ki je Piročancev ka-
binet spodkopal in Avstrijo v srbski kuči za
duri pritisknil. Kolikor je nam doli iz onega
kota znano, je gospod Jonin še vedno na
Bolgarskem, in ako se ne motimo, se ruski
zastopnik v Belemgradu g. Persiani imenuje.

Knez Karadjordjevič, — kteri, ni
ravno povedano, — izrazil se je nasproti bol-
garski višji osobi, da ne bi po nobeni ceni

bolgarskega prestola zasedel, kajti on je Srbin,
a ne Bolgar. Po Slovenskem se pa mnogo-
krat čuje, da se ravno zarečenega kruha naj-
več pojé.

Bolgarski minister zunanjih zadev,
Balabanov vprašal je ruskega poslanika gosp.
Jonina, ali ima morda v imenu ruske države
gledé železniške konvencije kaj oporekati, in
od Jonina odgovor dobil, da ne.

Nemški napad nad Francoze.
Kakor smo že poročali, odkrili so Nemci
v Niederwaldu velikansk spominek vsem
tistem, ki so v boji za dom padli, ki so se
ga vdeležili in še živé in v spodbudo bodočim
rodovom. Se vé da se po nemških novinah
ni manjkalo Francozom zbadljivih stavkov.
Vse je prekosila v tem oziru „Köln. Zeitung“.
Tam se bere članek o razkritju Germanije,
tako namreč se velikansk spominek imenuje,
in list ima toliko pouličnih izrazov in psov-
ka za Francoze, kolikor se jih le od kakega pa-
glavca, nikakor pa od lista, ki se med olikane
svetovne prišteva, pričakovati zamore. „Bojaz-
ljivi, strahopetci, pouličniki, pustolovci i. t. d.“
Kolikor se po francoskih novinah Nemcem
neprijaznega bere, vendar se nikjer tako malo
dostojnosti ne pogrša. Kdo li bo Nemcem
verjel, da jim je res na ohranjenje miru kaj
ležeče, ako svojega soseda tako brezobzirno
izzivajo? Na Francoskem je sod s smodnikom
že davno pripravljen, in mu drugega ni treba,
kakor iskro vanj vkresati in odmah se Nem-
cem priložnost ponudi, da si zopet za stavbo
druge „Germanije“ tvarine naberó. Preveč na
svojo veliko armado in njeno izbornost raču-
niti je pač nevarno, vojna sreča je jako opo-
teča. S kako silo priplavalo je leta 1866 laško
brodovje pred Vis (Lissa) in kaj jim je naš
Tegethoff nasproti postaviti zamogel? In vendar
jih je do dobrega oklestil. Enako se zna
Nemcem od Francozov zgoditi. Ako se ogenj
vname, kojega so Nemci pod žrjavico podpi-
hati jeli, bodo le sami na vesti imeli; Fran-
cozom pa bi bila napoved vojske ravno zaže-
ljena.

Kitajci so s Francozi v Parizu vse
obravnave vstavili in se hočejo, ako Francoska
to ravno želi, le še v Pekingu dalje dogovar-
jati. Za trdno so sklenili, da tudi za pēd
zemlje ob „Rudeči reki“ Francozom ne odsto-
pijo, pač pak že zbirajo vojsko, ki se bo z
orožjem Francozom vstavila, ako bi poslednji
proti Baenihu prodirati mislili.

Izvirni dopisi.

Iz Lašič, 8. oktobra. Pretečeno noč je na-
menoval oropati tukajšnjo pošto pisarno jako
predrzen tat. Ulomil je pri oknu železne križe
— in to na očitnem trgu, ki je čisto zraven
sodnije in žandarmerijske kosarne. Odnese-
l je blizo nekaj čez sto goldinarjev. Dobro le, da
se je zmotil in ni pravega predala odprl, kjer
je bolj tolsti maček ležal. — Nekdaj se tukaj
skor nikoli ni slišalo o kaki večji tatvini — a
zdaj — i nu — liberalna era — ki je toliko
let tako prekrasno cvetela, začčenja roditi tudi
na vse strani svoj obilni sad.

Z Dolenjskega. (Letina.) Ravno sedaj se
pri nas vrši biratev. Vina ne bo obilno, ker je
po mnogih krajih že spomladi pa tudi poleti
toča obiskala; trpela je trta sem ter tje tudi
še po lanski toči. Obilnost pa bo nadomestila
izvrstnost. Kakor vidimo, bo letos res prav
dobra kapljica. Vreme je zdaj kakor nalašč za
biratev in da mošt lahko popolnoma skisa ali
zavré, kar je posebno važno.

S krompirjem je srednje. Na njivah je
zeló črn; v kletih, mislimo, bo bolj stano-
viten. Sploh ga je manj od lani.

Slabo se je obnesla ajda; po nekterih
njivah bo dala komaj dobro seme. Stisnila jo
je bila suša, da je cvetje vsahnilo, ko bi bilo
moralo zrnje zadelovati.

Dobra pa je koruza, ktere so se Dolenjei
prav zeló poprijeli. Imajo pa tudi prav, ker
ravno koruza je najmanj občutljiva, bodisi proti
suši ali moči; toraj je najbolj gotova. Zeló v
navado je prišla tako imenovana „drobna ko-
ruza“, ktera je veliko boljša kakor „debela“;
kajti sadi se lahko po kakem pridelku, postavim
po „rudeči detelji“, po prvi košnji „črne de-
telje“ ali celó po ječmenišču; zraste je pa tudi
veliko več na tistem prostoru kakor „debele“.

Prsnina, t. j. repa, korenje, pesa itd. kaže
pa izvrstno. Tedaj se bode že živelo, če tudi
ni obilnosti.

Od Vojnika, 8. oktobra. (K trgatvi.) Ne-
kteri gospodarji so prirastke po vinogradih že
povspravili v pivnice, trgali so celó med de-
ževjem. Drugim se je pa predvčeraj še na trsu
viseče grozdje deloma sprešalo. Ob tretji uri
popoldne se je namreč od severne strani pri-
kadil oblak, iz kterega se je vsula takozvana
solika ali „babje pšeno“. Dasi je to trajalo
samo skoz eno minuto, vendar se škoda pozna
na jagodji, ki je vsled večdnega deževanja
začenjalo gnjiti, a solika je povzročila, da se iz
istega izceja sok. Prehodna megla je v širokosti
segala do blizo Velenja, pa slab spomenik si
je postavila samo pri nas. V obče zanašamo
se, da bomo dobili več in boljše kapljice, ka-
kor vlani.

Domače novice.

(Deželni zbor) ima jutri svojo deseto sejo.
Na dnevnem redu so večidel le računska in
proračunska poročila pa rešitev peticij. Živah-
nega toraj ne bo nič.

(Dnevni red seje mestnega odbora), ktera
bode v petek 12. dan oktobra 1883. leta ob
6. uri zvečer v mestni dvorani. 1. Naznanila
prvostedstva. — 2. Personalnega in pravnega
odseka poročilo o mestnega magistrata nasvetu
gledé popolnjenja izpraznjenega mesta prvega
magistratnega svetnika. — 3. Finančnega od-
seka poročilo o računskih zaključkih za 1882. l.
— 4. Združenega stavbenega in olepševalnega
odseka poročilo o prošnji Alojzija Korzike gledé
ograje ob njegovem vrtu na Vrtačah.

(„Cecilijansko društvo“ ljubljanske škofije)
ima jutri tukaj svoj letni občni zbor po pro-
gramu, ki je bil že naznanjen svoj čas. Vendar
bodi tu še ob kratkem ponovljen. 1. Ob 10. uri
dopoldne slovesna sv. maša v stolni cerkvi;
2. ob 11. uri zborovanje v škofiji; 3. ob 4. uri
popoldne litanije v cerkvi Jezusovega Srca;
4. zvečer skupno razveseljevanje.

(Cevi mestnemu vodnjaku na glavnem
trgu) morajo že zeló slabe biti, ker jih po-
pravljajo zdaj tu zdaj tam. Zdaj so razkopali
na „Marijnem trgu“ pred frančiškani, da po-
lože nove. Ali bi se take cevi ne dale napraviti
iz bolj trajnega blaga, kakor pa je borov les?

(Zadnji živinski somenj 9. t. m.) bil je
precej dobro obiskovan. Goveje živine prignali
so blizo 300 repov, pa le malo pitane. Kup-
cev ni bilo veliko, cena precej visoka. Konje
je bilo prignanih okoli 200, od kterih jih je šlo
največ na laško stran. Sploh pa tudi ljudi ni
bilo veliko, ker kmetje imajo zdaj domá naj-
več dela.

Razne reči.

— V Trstu so se gimnastiki že
šest tednov srečno sè svojo umetnostjo razka-
zovali. V nedeljo je bila poslednja predstava
napovedana in ljudi je prišlo, da se je vse trlo.
Mlada in lepa Miss Zaeo je bila posebna ljub-
ljenka občinstva. Ko je bila visoko gori pod

stropom na drogu, ter se hotela raz tega na trapez zagnati, ji spodleti in — padla je tako nesrečno več metrov visoko na tla, da si je nos in čelo popolnoma razbila. Sicer pa zdravnik trdijo, da poškodovanje, da si tudi hudo, vendar ni smrtno. Najbolje bi bilo, ko bi vlada enkrat za vselej take vrtočlave predstave prepovedala.

— V Gorici so 6. t. m. dopoldne slovesno sprejeli mil. knezonadškofa dr. Zorna. Čakala so ga dostojanstva državnih, vojaških in občinskih oblastnih. Belo oblečene deklice trosile so cvetlice, in jedna je držala zastavico z napisom: „Cor Jesu Fons Totius Consolationis“ (Jezusovo srce vir vse tolažbe). Opoludne dospel je še le knezonadškof v svojo rezidenco, kjer so ga goriški gasilci z mestno godbo v paradi sprejeli. Koj nato predstavile so se mu civilne in vojaške oblasti.

— Cesarjevič Rudolf povrnil se je v soboto popoldne okoli treh iz Štajarskega, kjer je bil na lovu. Cesarjevičina Štefanija iznenadila ga je z jako dobro zadeto sliko šest tednov stare hčerke Elizabete.

— Zagrizeni nemškoliberalci jeli so po plakatih in časopisih štajarska vina spodrivati in mesto njih dolenje-avstrijska priporočajo. „Südt. Post.“ meni, da je to čista, gola, židovska sleparija, ki bi radi pod nemško-narodno zastavo (dotični cenilniki so tiskani „črno-rudeče-rumeno“, toraj prusko), svoja narejena vina v dober denar spravili, in tako poštenega štajarskega kmeta, ki je do sedaj Koroško z dobrim blagom zakladal, gmotno oškodovali. Naše čitatelje po Koroskem tedaj opozorimo, da naj bodo po gostilnah v Celovcu in Beljaku pri volitvi vina jako oprezní, da ne bodo slabe židovske umetne čobodre za pravega dolenje-avstrijanca plačevali.

— Kako Madjari o svojih poslancih sodijo. O času poslednjih volitev razgovarjal se je na potu iz volišča poslanec Albert Nemeth s svojim voznikom, ki je bil tudi njegov zvest volivec, kdo je pač uni-le kmet, ki ima tako oguljeno atilo. „To je“, pravi voznik s povdankom, gospod Štefan Nagy, mož, o katerem je treba vedno vedeti, naj ima suknjo kakoršno že tudi hoče, da ima petsto oralov lastnega polja“. Voznik se sedaj še nekako zaničljivo proti Nemethu obrne in pravi: „Ali je gospodu znano, kakošen kos zemlje je to — petsto oralov?“ — „Kaj pak, da vem, pravi Nemeth, saj imam sam nekaj sto oralov zemlje doma.“ Kmetič — voznik se za ušesi popraska, z glavo zmaje, rekoč: „Odpustite, milostljivi gospod, kar ste v programu, ki ste ga razvijali, govorili. Vam vse verujem; kajti vse je bilo lepo gladko in premišljeno. Kar se pa posestva tiče, pa že moram prositi, da mi ne boste zamerili, ako vam ne verjamem!“ — „Vendar ne boste mislili, da sem se vam zlagati hotel?“ — „Gospod, odpustite, jaz mislim, ko bi Vi doma polje in gospodarstvo imeli, bi Vam vendar ne bilo mogoče ob sedanjem času, ko je ravno toliko dela, daleč od doma kar tako postopati, kakor Vi sedaj to delate?“

— Strašen vihar je bil pri otoku New-Fundland v preteklem mesecu. Tam je največji ribji lov, in razni narodi pečajo se tam z ribjim lovom. Nenadoma pridrvi vihar, ko se ga nihče ni nadejal, in so ribiči vsi bili pri svojem poslu v čolnicah daleč proč od ladij. Valovi so premetavali čolnice sem in tja, koliko ljudi je utonilo, se ne vé. Po bregovih je vse polno razvalin in kaže strašno razdejanje, — groza nas obhaja misliti, koliko ljudi je vtonilo!

— Huda nesreča zadela je na 22. sept. 14 ljudi v Črnem morju. Prepeljevali so se ravno iz jednega obrežja Sebastopolskega na drugo, ko jih v sredi kanala parni „Elborus“ pod kapitanom Nowoselskijem prehití, jih spodbije in se kot blisk hitro čez prekučenje pelje, ne da bi se za ponesrečene pobrigal. Žalosten prizor je bil pač za one, ki so na bregu čakali, in marsikak oče videl je lastne otroke v hladni grob pogrežati se, ne da bi jim bil pomagati zamogel. Neka mati držala je dvoje otrok v naročju, ter se nekaj časa z valovi za življenje

in smrt borila, konečno pa v njih zginila, in starček, ki je raz pobrežja svojo 18letno hčerko se potapljal gledal, je od velike žalosti in presilnega utisa zblaznil. Šest oseb se je rešilo, osem in to največ žensk in otrok, je vtonilo.

— Največje orglje, ki so se kedaj naredile, zgotovil je ravnokar orgljar Walker & Comp. v Ludwigsburgu. Orjaško delo namenjeno je za veliko stolico v Rigi. Orglje imajo 7000 piščal, 124 glasov s 174 registri, zvezami, vlaki in podnožniki. Več naraščalov (Schwellwerk) omogoči naraščanje in pojevanje glasů z neverjetnim učinkom. Mehov bi nihče ne mogel goniti; zato jih pa goni mašina, ki je za štiri konjske sile močna. Orglje so 20 metrov visoke, 11 metrov široke in 10 metrov globoke. Največja lesena piščal je 10 metrov dolga in ima za 2000 litrov vsebine, najmanjša pa, ki kakor nalašč največji na podustji sloni, komaj poldrugi centimeter dolga in ima jako malo vsebine. To orgljevišče, ki je tudi velikanske orglje za Ulm, Boston, Reval in Petrograd napravilo, delalo bo nove orjaške orglje za stolico sv. Štefana na Dunaji.

— Kako se z naglim potom nevesta zasluži? Nedavno podaril je mladenec v Frankobrodu ob Majnu zali in bogati deklici šopek cvetlic, ktere je ona tudi hvaležno sprejela, ne tako pa oče dekletov, ki je potihoma blizo prišel. Nagle jeze je mož že od rojstva, toraj se tudi tu ni dolgo pomisljal, temveč neljubega mu mladenca za rob prijel in po stopnjicah vrgel. Mladenec prileti na tla in si roko zlomi. Tega, seveda po stari navadi vendar-le ni nameraval. Odmah je poslal po zdravnika, ki je mladenca obvezal in ko se je roka čez nekaj tednov v maven (gipsu) zopet zacelila, stala sta mladenec in devojka tudi vže pred altarjem.

Eksekutivne dražbe.

15. oktobra. 1. e. džb. pos. Matija König iz Kleč in Matija Schauer iz Kunčen. Žuženperk. — 2. e. džb. pos. Jože Hribar iz Negasterna, 575 gl. Brdo. — 1. e. džb. pos. Matija Košir na Viču, 1606 gl. 95 kr. Ljubljana. — 1. e. džb. pos. mlđl. Tavšelnovih sirot iz Serenjaka, 1690 gl. Lašice. — 1. e. džb. pos. Janez Usnik iz Gradiš hiš. št. 4, 880 gl. — 1. e. džb. pos. Maks Valter, grajščine Grossdorf. Ljubljana.

17. oktobra. 1. e. džb. pos. Štefan Ivey iz Maline, 310 gl. Metlika. — 1. e. džb. pos. Miko in Janko Herak iz Brašljevie, 650 gl. Metlika. — 1. e. džb. pos. Jurij Humljan iz Bojane vasi, 75 gl. Metlika. — 1. e. džb. pos. Andrej Filipič z male Pristave, 1308 gl. Postojna. — 1. e. džb. pos. Jakob Marinčič iz Vrha št. 7, 366 gl. Kočevje. — 3. e. džb. pos. France Krašovic z Zgornje Brezovice, Kostanjevica. — 1. e. džb. pos. Valentin Hribar iz Domžal, 1008 gl. Brdo. — 1. e. džb. pos. Anton Babič iz Ornuške vasi, 1221 gl. Mokronog.

Darila za „Národní Dom“.

Prenesek . . . 9792 gl. 17 kr.
Na igralnih mizah v ljubljanski Čitalnici meseca aprila . . . 10 „ 46 „
Franjo Ravnikar v Ljubljani, mesečni donesek . . . 5 „ — „
Zastopnika „Slavije“:
Ivan Grabar v Stebnu — gl. 39 kr.
Valentin Kofol v Kalalu . . . — „ 58 „
Vkupe . . . — „ 97 „

Iz Sarajeva:
Erano Oblak, računski svetnik . . . 2 gl. — kr.
Janko Pogorelec, računski oficijal . . . 1 „ — „

Vkupe . . . 3 „ — „
Ribnica 13 × 13 × 13 = $\frac{1}{13}$ „ 11 „ 69 „
Fran Prislán, zastopnik banke „Slavije“ v Parížljah . . . 3 „ 24 „
Lavoslav Abram, zastopnik banke „Slavije“ v Kostanjevici . . . — „ 21 „
Anton Baloun v Prazi . . . 3 „ — „
Ivan Rihtaršič, zastopnik banke „Slavije“ v Dobrnichah . . . — „ 14 „
Vaclav Konečný v Bračicah . . . 1 „ — „
Alois Baloun v Prazi . . . 5 „ — „
K. Vojska v Sestranicích . . . — „ 70 „
Adalbert Slouk v Ostravicích . . . 1 „ — „
Čisti dohodek dijaške veselice v Kranji . . . 25 „ 84 „
Zastopnika „Slavije“:
Josip Bezjak v Gruškovcu . . . — gl. 47 kr.
Peter Bajs v Dvoru . . . — „ 80 „
Vkupe . . . 1 „ 27 „
Vkupe . . . 9854 gl. 69 kr.

Dunajska borza.

9. oktobra.

Papirna renta po 100 gl.	78 gl. 55	kr.
Sreberna	78	85
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99	45
Papirna renta, davka prosta	92	85
Ogerska zlata renta 6%	119	80
„ „ 4%	87	—
„ papirna renta 5%	85	75
Kreditne akcije	160 gl. 288	10
Akcije anglo-avstr. banke	120 gl. 107	75
„ avstr.-ogerske banke	839	—
„ Länderbanke	102	80
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	640	—
„ državne železnice	316	20
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	224	30
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	103	10
„ Ferdinandove sev.	105	—
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 120	20
4% „ „ 1860	500 „ 132	50
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 167	25
„ „ 1864	50 „ 166	75
Kreditne srečke	100 „ 168	50
Ljubljanske srečke	20 „ 23	—
Rudolfove srečke	10 „ 19	—
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	—
London	119	95
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	67
Francoski napoleond.	9	51 $\frac{1}{2}$
Nemške marke	58	70

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot ponarejeno.

Varstvena znamka.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa čez se rabi, pa mine popolnoma trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vseh, da so se po kratki rabi tega zdravila opostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najprisirčnejšo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Franc Jug,

(3) posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno najboljšje vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline, 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživlajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust, 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice, e. k. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja
na mestnem trgu v Ljubljani.